

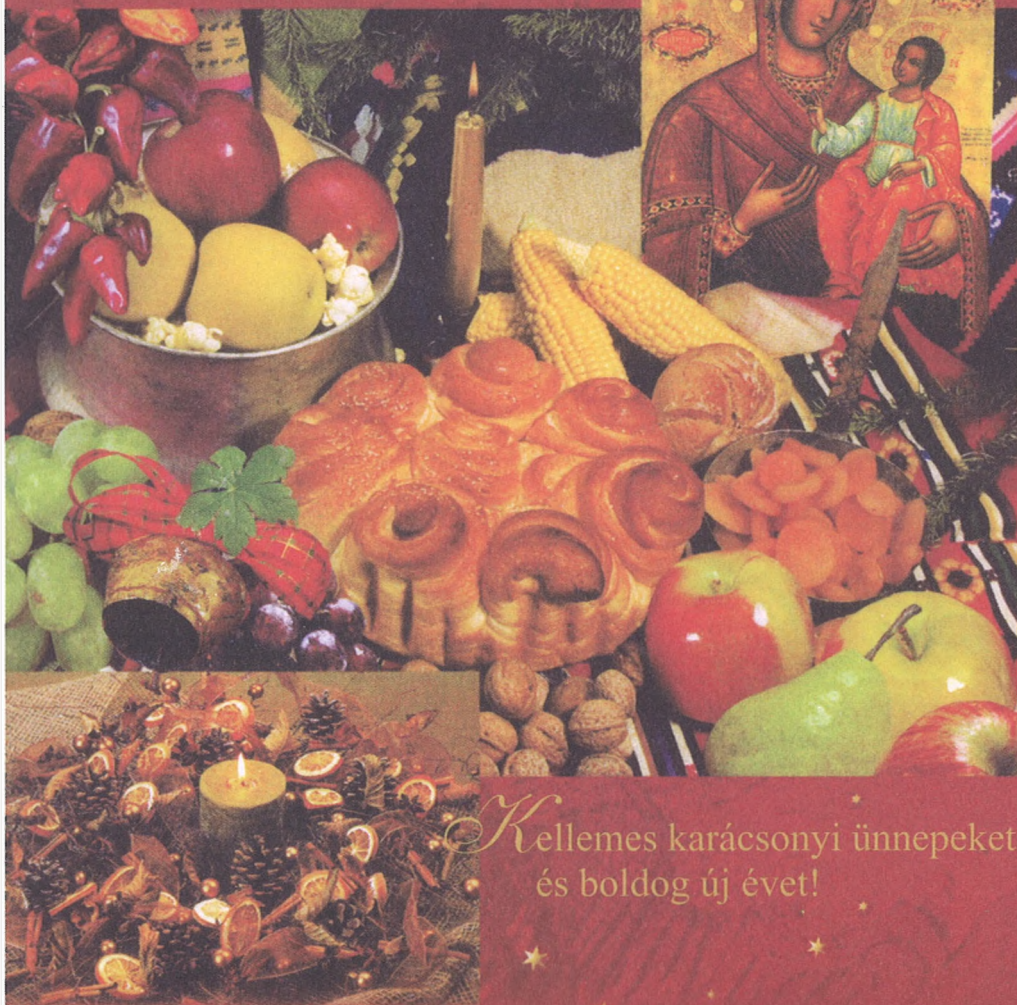
В Б Р О Я
ч е т е т е

БУЛФЕСТ 2008

Микулаш

Новини от Дебрецен
и Зугло

Весела Коледа
Честита Нова Година

Kellemes karácsonyi ünnepeket
és boldog új évet!

БУЛФЕСТ 2008

На 29 ноември залата на Българския културен дом бе препълнена. Повече от 300 души бяха пожелали да присъстват на тазгодишния БУЛФЕСТ. Празникът, който през последните години израства като един от най-значимите изяви на българската общност, тази година се организира за десети път. Организатори и домакини бяха танцовите състави „Янтра“ и „Росица“.

Наред с известните си танци, танцовите състави представиха и най-новата си хореография – автентичния пирински танц. В танцовата програма взеха участие близо 50

души, сред тях и най-малките 3-4 годишни танцьори, а вече израстналите танцьори на „Росица“ този път се представиха в най-новия състав на „Янтра“.

Танцов състав „Янтра“ отново доказа, че се развива на равнището на професионален ансамбъл. С отлично разработена хореография, добра техника и сценично присъствие, те за пореден път спечелиха сърцата на своите почитатели, повдигнаха градус на вечерта и създадоха незабравими моменти за млади и стари. Организаторите винаги през годините са полагали усилия да привле-

кат и такива гости, които да направят програмата още по-разнообразна и интересна и да създадат възможно най-пълна представа за българската народна култура. Тази година гости бяха оркестър Право, както и оркестрите „Славия“ и „Гайтан“ от България.

Изненадата тази година беше оркестър „Цимбали бенд“ с чието изпълнение започна вечерта. Цимбали бенд е основан през 2006 г. в Будапеща. В музиката им основно място заема цимбалът, възприеман като унгарски уникат. Със своята ритмика, с импровизативните си

BULFEST 2008

November 29-én zsúfolásig megtelt a Bolgár Művelődési Háza nagyterme. Az idei Bulfestre több mint 300-an voltak kíváncsiak. A BULFEST, amely az elmúlt években a bolgár közösség egyik legjelentősebb rendezvényévé nőtte ki magát, idén tizedik alkalommal került megrendezésre. A rendezvény házigazdája és szervezője a Jantra és a Roszica táncscsoport volt.

Az esten a táncscsoportok a már ismert táncaik mellett bemutatták legújabb autentikus pirini koreográfiáikat is. A műsorban a közel 50 táncos között debütáltak a legfiatalabb 3-4 éves táncos lábúak, a Jantra színeiben pedig felléptek a Roszicából már kinőtt táncosok.

A Jantra Néptáncegyüttes ismét bebizonyította, hogy az évek során profi együttesé vált. Szépen kidolgozott koreográfiáikkal, kiváló technikájukkal és színpadi megjelenésükkel ismét

възможности той отлично се вписва в света на балканската и на унгарската музика. Другият основен инструмент е акордеонът. Хармонията на тези два инструмента, допълнена от аккомпанириците инструменти дава обликът на тяхната музика. В музикалния им репертоар са включени най-отбраните „бисери“ на балканската и унгарската музика. След близо двучасовата програма, вечерта продължи с концерт на Цимбали бенд и танцова къща, по време на която оркестрите се сменяха един след друг без да прекъсва музиката до зори.

Организаторите изказват благодарност на спомоществателите, без чиято подкрепа вечерта нямаше да може да се осъществи:

Българско републиканско самоуправление
Дружество на българите в Унгария
Българско самоуправление в Зугло
Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария
Столично българско самоуправление
Пещенско областно българско самоуправление
Българско самоуправление в XIII район

Българско самоуправление в Ерд
Българско самоуправление в Уйпеш
Българско самоуправление в Белварош-Липотварош V район
Българско самоуправление в Шорокшар
Българско самоуправление в Дунахарасти
Българско самоуправление в Сигетсентмиклош
Българско самоуправление в Чепел
Българско самоуправление в Печ
Българско самоуправление в XVII район
Българско самоуправление във Ференцварош
Българско самоуправление в XVI район
Българско самоуправление в Дебрецен
Българско самоуправление в Ержебетварош
Българско самоуправление в Халастелек
Българско самоуправление в VIII район
Българско самоуправление в XVIII район

megnyerték a közönség szívét, felejthetetlen pillanatokkat szerezve minden korosztálynak.

A rendezők az elmúlt évek során mindig arra törekedtek, hogy a Bulfest programját vendégművészek fellépésével tegyék még színesebbé, hogy teljesebben képet nyújthassanak a bolgár kultúráról. Az idei műsorban fellépett a Pravo zenekar, és Bulgáriából a Szlavia, valamint a Gajtan zenekar és kórus.

Az idei BULFEST meglepetés-zenekara, amely az est programját is megnyitotta, a Cimballi Band volt. A Cimballi Band 2006 tavaszán alakult Budapesten. Zenéjében fő szerepet kap a ma már Hungarikummá avanzsált cimbalom, amely ritmikájával, improvizatív lehetőségeivel tökéletesen beleillik a balkáni és a magyar zenék világába. A másik vezető hangszer a harmonika. E két hangszer harmóniája és más kísérőhangszerek elegye alkotja muzsikájukat.

Zenei repertoárjukban szerepelnek a Balkán és Magyarország legszebb cimbalmos és harmonikás zenei „gyöngyszemei”.

A közel két órás műsor után először a Cimballi Band adott kon-

certet, majd táncház következett, amelyhez a zenekarok felváltva szolgáltatták a zenét hajnalig.

A szervezők köszönetet mondanak a támogatóknak:

a Bolgár Országos Önkormányzatnak, a Magyarországi Bolgárok Egyesületének, a Zuglói Bolgár Önkormányzatnak, a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítványnak, a Fővárosi Bolgár Önkormányzatnak, a Pest Megyei Bolgár Önkormányzatnak, valamint a XIII. kerületi, az Érdi, az Újpesti, a Belváros-Lipótváros V. kerületi, a Soroksári, a Dunaharaszti, a Szigetszentmiklósi, a Csepeli, a Pécsi, a XVII. kerületi, a Ferencvárosi, a XVI. kerületi, a Debreceni, az Pesterzsébeti, a Halásztelki, a VIII. kerületi és a XVIII. kerületi Bolgár Önkormányzatnak, akik nélkül az esemény nem valósulhatott volna meg.

В Дебрецен

През последното тримесечие на 2008 г. Българското самоуправление в Дебрецен бе организатор на следните прояви:

По покана на Къщата-музей „Лайош Кошут“ в Шумен от 3 до 6 октомври делегация на самоуправлението посети побратимения град по случай Карнавала на плодородието. Пратениците присъстваха на карнавалните тържества, посетиха Къщата-музей „Лайош Кошут“ и поднесоха венец от името на самоуправлението.

На 19 октомври българското самоуправление взе участие в карнавалните дни на зелето, организирани в гр. Хайдухадхаз заедно с Културен център и галерия „Янош Фьолди“. Празникът бе организиран за четвърти път с богата битова културна програма, свързана с обичаите по отглеждането и употребата на зелето. Повече от 40 участници приготвиха ястия от зеле – супи, готвено зеле във всевъзможни варианти. Дебреценското българско самоуправление участва с приготвяне на постни български сарми и спечели специалната награда на журито.

В Окръжната библиотека „Мелиус Юхас“ в Дебрецен от 18 до 21 ноем-

ври се проведеха български дни с много богата програма. Дните бяха открити с изложба от български икони, битови предмети и информационни материали за България; прозвучаха стихотворения на български език, рецитирани от Светлин Тани и български народни песни, изпълнени от групата „Джумбарлък“. В края имаше малък коктейл с български ястия. През останалите дни бяха прожектирани филмите „Български манастири“, „Българска ривиера“, „Български фолклор“, „Цивилизация и култура на България“. Бе изнесена лекция за българите в Унгария и Дебрецен, имаше занимания за деца от начално училище по време на българските дни в Дебрецен. Те завър-

шиха със спектакъла „Граничен случай“ на Малко театро.

На 29 ноември изложбата от български икони в Културен център и галерия „Янош Фьолди“ в Хайдухадхаз.

На 6 и 7 декември под патронажа на заместник-мета на Дебрецен Золтан Пайна в кварталите Лигет парк и Везер бе организиран семеен адвент, на който българското самоуправление взе участие и показа как се правят сурвакници, разказвайки за този български обичай. Беше показано и сурвакане.

На 10 декември самоуправлението проведе последното си заседание и изслушване на гражданите и мнението за работата през изминалия период.

Debreceni hírek

2008 utolsó negyedében a Debreceni Bolgár Önkormányzat több rendezvényt is szervezett.

- A sumeni Kossuth Lajos Emlékház meghívására október 3-6. között az önkormányzat delegációja részt vett a **Termékenység Karneválján** Sumenben.
- Október 19-én a bolgár önkormányzat részt vett a hajdúhadházi **Torzsás Napokon**, amely immár negyedik alkalommal került megrendezésre. Több mint negyven résztvevő készített különböző ételeket káposztából, a Debreceni Bolgár Önkormányzat bőjtöltött káposztával vett részt a főzőversenyen, és elnyerte a zsűri különdíját.
- A Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtárban november 18. és 21. között kerültek megrendezésre a **Bolgár Napok**. A rendezvénysorozat ikonok, népi tárgyak és Bulgáriáról szóló

információs anyagok kiállításával kezdődött, amelyen Tanyi Szvetlin bolgár verseket szavalt és a Dzsumbarlak együttes bolgár népdalokat játszott. A bolgár napok programjában több filmvetítés, előadás és gyermekfoglalkozás is szerepelt, a záróakkord a Malko teatro Határeset című előadása volt.

- November 29-én nyílt meg a Földi János Könyvtár, Emlékház, Hajdúhadházi Galériában a **bolgár ikonkiállítás**.
- December 6-án és 7-én **adventi napok** zajlottak a városban, amelyeken a bolgár önkormányzat a szurvaknica készítését mutatta be.
- December 10-én tartotta a **Debreceni Bolgár Önkormányzat** az utolsó ülését és a közmeghallgatást.

Зугло, първо даде пример!

На 16 ноември българското самоуправление в Зугло организира първа по рода си екскурзия до Егер, само за сънародниците ни от района. На отправената покана от председателя на самоуправлението Моника Тютюнкова, се отзоваха най-възторжените „туристи“ – 30 на брой!

В определеното време местата в автобуса бързо се заемаха, защото времето навън щипеше и още от рано деня не обещавахе хубаво настроение. Задушевността се почувства още в първите минути. Тук се срещаха познати, които от дълго време не са се виждали. Сърдечни разговори и весела глъч изпълваше автобуса. Мони, както ласкаво я наричаха всички, бе помислила за всичко. За кратко време спряхме в покрайнините на Дьондьош в уютно кафене за разтъркване и изсърбване на така желаното кафе. Егер ни посреща мрачен, обвит в гъста мъгла. Най-напред се отправяме към голямата историческа крепост на града, със славата си влязла не само в историята на Унгария, но и в нейната литература и кино. Крепостта бе добре позната на някои от сънародниците ни,

защото са идвали и друг път в Егер. Някои тихо споделяха: и тук като у нас в България, Батак, Перушица, Панагюрище... борба на живот и смърт срещу общия тиранин-завоевател, борба за свобода, родина и вяра...

След приятно прекарано време в ресторанта се отправяме към един от най-старите учебни институти с богата библиотека от хиляди най-ранни исторически, научни и църковни издания.

Времето напредва, пронизващ вятър и мъгла щипят, но да дойдеш в Егер и да не посетиш Долината на хубавите жени с уютни винарски изби и да не опиташ от прочутите

далеч и зад границите на страната вина, е повече от непросимо!

Някои заредиха се с „елексира“ на Егер „Бича кръв“ доволни заемат места в автобуса за обратно тръгване към Будапеща.

Мнозинството от сънародниците ни не правят разлика кой организира едно българско мероприятие, за тях участието им в него идва от сърцето, то е израз на българското им чувство, на усещането им към една общност, затова при разделя със светнали очи изричаха – благодарим, ще дойдем пак на подобно мероприятие, за което ЗУГЛО ПЪРВО ДАДЕ ПРИМЕР!

Ангел Грозданов

Zugló példát mutatott

November 16-án a Zuglói Bolgár Önkormányzat kirándulást szervezett Egerbe a kerületben élő bolgárok számára. Tyutyunkova Mónika, az önkormányzat elnökének meghívására harminc elkötelezett „turista” jelentkezett.

A meghirdetett időpontban az érkezők gyorsan elfoglalták a helyüket az autóbuszban, mivel kint csipős idő volt. A bensőséges hangulatot már az első percekben érezni lehetett. Olyan ismerősök találkoztak itt, akik már régóta nem látták egymást. Bensőséges beszélgetés és vidám zsvajv töltötte meg a buszt. Eger sűrű ködbe burkolva fogadott minket. Először a várhoz mentünk, amely nemcsak a magyar történelem, de az irodalom és a filmművészet részévé is vált. Honfitársaink egy része

jól ismerte a várat, mivel már máskor is járt itt. Néhányan csendesen megjegyezték: itt is olyan, mint nálunk Bulgáriában, Batak, Perustica, Panagjuriste... élet-halál harc a közös hódító ellen, harc a szabadságért, a hazáért, a hitért...

Az étteremben kellemesen eltöltött idő után meglátogattuk az egyik legrégebbi tanintézményt. Az idő gyorsan telt, de ha valaki Egerben jár, nem mehet úgy haza, hogy nem megy el a Szépasszony-völgybe és nem kóstolja meg a határainkon túl is híres egri bort.

Hazaérkezéskor a résztvevők csillogó szemmel köszönték meg a kirándulást, amellyel a Zuglói Bolgár Önkormányzat példát mutatott.

Българска вечер в Сигетхалом

На 6 декември, Никулден, Българското малцинствено самоуправление в Сигетхалом организира Българска вечер, на която направи публичен отчет за дейността си през годината. По предварителен план програмата трябваше да бъде изнесена от камерния хор Арс музика Шумен, който обаче един ден преди пристигането отказа участието си по финансови причини. На тяхно място, въпреки краткото време, на сцената излезе танцов състав „Янтра“, които поднесоха на публиката стегната и много хубава програма. Гостите видимо не съжаляваха, за промяната, което пролича и от веселото хоро, извиле се след програмата, заедно с танцьорите. Вярно е, че в България добрият старец с подаръци за децата идва със своя кош чак на Коледа, малките тази вечер не останаха без изненада. Ако не и дошлият от самата Лапландия, но затова пък един истински Никола – председателят на Българското самоуправление в Алшонемеди – им раздаде подаръците.

Беата Будаи, председател на местното самоуправление, разказа как се празнува традиционният Никулден в България, след което присъстващите бяха нагостени – макар и не с риба, но с български специалитети.

На вечерта присъства и телевизионното студио в Сигетхалом, така всички жители на селището ще имат възможност да видят по телевизията репортаж от тържеството.

Беата Будаи

Микулаш в Сегед

На 4 декември, четвъртък, в Славянския институт на Сегедския университет Българското малцинствено самоуправление и Дружеството за приятелство с България организираха в Кафе „Милениум“ тържество по случай Никулден (Микулаш). Студентите от българска филология се бяха подготвили с шеговити гатанки и наградиха правилните отговори с бонбон. След това Микулаш и дяволчето раздадоха подаръци на децата. Състав „Биляна“ от Карцаг изнесе кратка програма. В края на програмата студентите подканиха с шеговити тостове гостите на празничната трапеза на чаша вино и приготвени от организаторите български специалитети. Вечерта мина в добро настроение и завърши с танцова къща.

Моника Фаркаш Барати

Bolgár est Szigethalmon

December 6-án, Szt. Miklós napján került megrendezésre a Szigethalmi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat közmeghallgatással egybekötött bolgár estje. Az eredeti tervek szerint a műsort az Arsmusica Sumen kamarakórus szolgáltatta volna, akik azonban sajnos lemondták a fellépést. Őket helyettesítette a Jantra néptáncegyüttes, akik rövid, de nagyon kellemes műsorral örvendeztették meg a közönséget. Ugyan Bulgáriában a Mikulás csak Karácsonykor érkezik ajándékokkal a gyerekekhez, a picik most sem maradtak meglepetés nélkül. Ha nem is a lappföldi, de egy hamisítatlan Nikola – az Alsónémedi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat elnöke adta át nekik az ajándékokat. Budai Beáta elnöktől megtudhatta a közönség, hogy hogyan is szokás Bulgáriában ünnepelni a Szt. Miklós napot, majd mindezek után, ha halat nem is, de egyéb ínycsiklandó bolgár specialitást kóstolhattak meg az egybegyűltek. *Budai Beáta*

Mikulás-ünnepség Szegeden

December 4-én, csütörtökön a Szegedi Tudományegyetem Szláv Intézete, a Szegedi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat és Bolgár Baráti Társaság közös Mikulásnap ünnepséget tartott a Millenniumi Kávéházban. Az intézet bolgár szakos hallgatói tréfás bolgár találós kérdésekkel készültek, a helyes válaszokat szaloncukorral jutalmazták. Ezt követően a Mikulás és a krampusz kiosztották a gyerekek részére az ajándéksomagokat. Majd következett a karcagi Biljana táncegyüttes rövid műsora. A műsor végén a hallgatók tréfás pohárköszöntőkkel invitálták a nézőket az asztalhoz, hogy egy pohár bor mellett megköstöljék a szervezők által készített finom bolgár ételkülönlegességeket. Azt est jó hangulatban telt el, a programot bolgár táncház zárta.

Farkas Baráthi Mónika

Конференция и изложба за Тома Вишанов

Кой е Тома Вишанов?

Основател и виден представител на Банската художествена школа. Според семейни предания още като младеж заминава с търговци-керванджии във Виена и остава да учи занаят. След завръщането му неговите съвременници започват да го наричат Молера от немското „малер“ (художник); синът му превръща това прозвище във фамилно име (Молерови). Той за първи път в българската живопис поставя въпроса за изменението на цвета във въздуха и пространството. Иконите му в края на XVIII и началото на XIX в., са характерни с ярки образи, озарени от вътрешно сияние, красиви ракурси и барокови арабески, нежни живописни хармонии и реалистични.

Централните доклади бяха на Ст.с. д-р Елена Ѓенова от Института по изкуствознание, София, и на д-р Марта Над от Дебрецения университет. Това е първият престижен форум, на който се изследват връзките на единственият български бароков художник с православната диаспора в Унгария. Д-р Елена Ѓенова първа забелязва при-

ликата между някои ранни творби на Тома Вишанов и стенописите в православни църкви в Унгария. Изследванията ѝ разкриват съдбата на един самотен творец, който въпреки таланта си е отблъснат от канона на православната живопис в България и трудно намира мястото си. Въпреки, че животът на семейството му, в което има много художници, е добре документиран, за него самият се знае твърде малко. Елена Ѓенова се надява, че по-нататъшните изследвания могат да хвърлят допълнителна светлина върху живота на художника и да извадят делото му от забравата. Д-р Марта Над изследва поредица от икони, които свързва с кръга на Тома Вишанов. Тя направи важни наблюдения за контактите между различните православни общности в Унгария. Копия на изследваните произведения бяха изложени във фоайето на Българския културен институт, където д-р Едит Раух от Министерството на социалните грижи и трудовата заетост, д-р Марта Над и Пламен Пейков, директор на БКИ, откриха изложбата „Кръгът на Тома Вишанов в Унгария“ преди започването на

конференцията. Сред лекторите на конференцията бяха още Мария Дудаш, отец Стефан Мамаков, Кристина Менхарт, Юлиана Пандур, Адриана Петкова, Петър Петров, а от унгарска страна Ищван Ѓабор Челени, Ищван Ленард Мадяр, Ищван Пожгаи.

Конференцията бе организирана от Българската православна църква, Български културен форум, Български културен институт и Фондация „Възкресение“. Тя се проведе под патронажа на викариален епископ Тихон.

Денят приключи с концерт на православния хор „Свети Ефрем“ в Българската православна църква „Св. св. Кирил и Методий“.

Konferencia és kiállítás

Ki volt Toma Visanov? A Banskóai Művészeti Iskola alapítója és kiemelkedő alkotója. A családi legenda szerint fiatalkorában kereskedőkkal Bécsbe utazott, ahol ott maradt mesterséget tanulni. Hazatérése után kortársai Molera-nak kezdik hívni a német Maler (festő) szóból. A XVIII. sz. végén és XIX. sz. elején festett ikonjait belső ragyogással megfestett alakok, szép skurcok és barokk arabeszek, finom festői harmóniák jellemzik.

Toma Visanov és kora: felekezeti kapcsolatok Magyarország és a Balkán között a XVIII. században címmel rendeztek konferenciát 2008. november 21-én a Bolgár Kulturális Intézetben. A konferencia központi előadásait Elena Genova, a Művészettörténeti Intézet tudományos főmunkatársa és Nagy Márta, a Debreceni Egyetem docense tartotta. Ez volt az első olyan tudományos fórum, amely az egyetlen bolgár barokk festőművésznek a magyarországi

pravoszláv diaszpórával fennálló kapcsolatait vizsgálta.

A Bolgár Kulturális Intézetben kiállításra kerültek Toma Visanov alkotásainak másolatai, a kiállítást Rauh Edit, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakállamtikára, dr. Nagy Márta egyetemi docens és Plamen Pejkov, a Bolgár Kulturális Intézet igazgatója nyitotta meg. A konferencián előadást tartott még Dudás Mária, Mamakov Sztefan atya, Menyhárt Krisztina, Marosiné Pandúr Julianna, Petkova Adriana, Petrov Péter, magyar részről pedig Cselényi István Gábor, Magyar István Lénárd és Pozsgai István.

A rendezvénysorozatot a Bolgár Ortodox Egyház, a Bolgár Kulturális Fórum, a Bolgár Kulturális Intézet és a Vaszkreszenie Alapítvány szervezte, védnöke Tichon vikárius püspök volt.

A nap a Szent Efrém kórus koncertjével zárult a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban.

Да чуеш песента на вековете...

Гората е необятна. Необятна и красива. И има нещо диво в нея. Може би точно това и предава онзи неустоим чар, онова обаяние, което я прави така магична. Тишина, нарушавана само от лекия шум на вятъра. Идилия... и изведнъж нещо ново затрепва във въздуха, нещо непознато, но сякаш съм го търсил цял живот. Едва сега приказният пейзаж е завършен, липсващото парченце от пъзела е поставено на своето място. Всички сетива са подчинени на едно вълшебство, една песен.

Песента на вековете. Тя е песен – приказка. Красив и жесток разказ за отдавна отминали времена. Тя е песен – ехо. Повтаря и пренася през годините историята на един древен изстрадал и горд народ. Тя е песен – истина. Дава на тези, които са успели да доловят нежното и трептене, възможността да претворят себе си. Това е песен, която те кара да мечтаеш, да вярваш, да търсиш и откриваш, да следваш своите идеали. Песен, която ражда герои. Химн на една нова идея, която променя целия свят. И най-красивото, онова което я прави така значима и впечатляваща е, че тази песен не е в инструментата на велик музикант, не е възплътена на талантлив певец. Тя се е родила в душата на изстрадалия народ, появила се е като образ, като лъч в очите на всеки достоен българин. Зазвучала е в гласа на изморената жътварка, за да оглася полето като звън, като ехо, като стон, като молба, като възхвала, като химн на свободата.

Непрогледната тъмнина е разкъсана само за миг от лъчи светлина. Лъчи надежда и познание. Паисий – смирения монах, успява да чуе песента на вековете и я възплъщава в приказка. НАШАТА приказ-

ка – разказ за минало, което буди гордост и себеуважение, което дава упование и вдъхва сили. Минало, изпълнено със слава и почести. Минало, което чака да бъде изживяно отново и намира своя отзвук в приказната песен на вековете, такава каквато я чува Паисий.

Песента на вековете се носи в различните епохи, тя не замлъква никога. Но някои остават неспособни да я чуят, да я осмислят и почувстват, остават глухи пред нежната музика на миналото. Нужно е време, на всеки от нас, да чуе тази мелодия. И когато веднъж се подадем на нейното вълшебство, тя променя живота ни. Тя се превръща в стимул да преследваме един нов идеал, да вярваме в една нова религия, да се подчиним на една нова идея. Тази песен се оказва достатъчна за един млад човек да преоткрие една нова любов, по-силна от човешката – народната. Открива пред него нови светове, в които той пренебрегва ежедневните човешки стремежи и цели, за да се подчини на по-висши идеали. Възхвалява красотата не на „първото либе“ на родната природа. И чува... чува стенанията на народа, молбите, плача, отчаянието, разбиването на хиляди дълбоко таени и пазени надежди и мечти.

Песента на вековете има много и различни отражения. За българския народ тя е и израз на вековна скръб, израз на тъка, разочарование и болка. Болка по загубената свобода. Обида и чувство за безсилие. Плач. Ридания на хилядите майки, които никога няма да дочакат своите синове, на многото патриоти неуспели да доживеят свободата. Музиката на скръбта звучи в стихотворението „Майце

си“ като израз на мъката на една жена, но сякаш придобива стократна сила в почитането на паметта на Левски от целия народ. Едно страдание, което е свещено, обединяващо и... достойно за поклон и уважение.

Тази музика – това е мелодията на времето. В нея своя израз намират миналото, настоящето и бъдещето. Тя отразява велики събития, победи и загуби, възходи и падения. И се превръща във верую за един велик човек. Поет, който намира тази мелодия и я претворява в рими, които звучат сякаш докоснати от невидима муза. Рими, изпълнени с възхищение и преклонение пред олтара на родината, които оживяват докоснати от перото на Вазов.

Гора – толкова дива и прекрасна. И в нея има нещо, което с притегателна сила те моли да останеш. Нещо омагьосващо! Гората е изпълнена с духове и сенки от отдавна отминали епохи. Отминали и забравени. Витаят спомени. И когато някой приседне до вековните дървета и облегне глава, когато затвори очи и се заслуша в тишината, пред него застава хор от хиляди горски духове, които жадуват за своето минало. И той чува песента на вековете. Капките на дъжда падат в прохладния мрак, вятъра шумоли в листата и ги кара да шепнат. Гостът в горската обител се събужда, сякаш спал дълбок сън. Вероятно няма да си спомня песента на горските дриади, но ще си тръгне от там помъдрял и ще носи в сърцето си нещо ново – песента на вековете...

Ангел Грозданов

In memoriam

родителите си – градинари от Поликраище – живее в Будапеща, но си е дошла в село на гости. Това вече предопределя съдбата на двамата млади. Не след дълго те се задомиават, след време се ражда дъщеря им Виолета. Бай Младен работи в Стара Загора, после в Горна Оряховица. Навсякъде играе футбол, пее в местния самодеен хор, свири в музиката, член е на театралната трупа, вобще действена, неуморима, пълноценна личност – такъв, какъвто си и остава до края на живота си. През 1973 г. се премества със семейството си в Будапеща и остава тука завинаги.

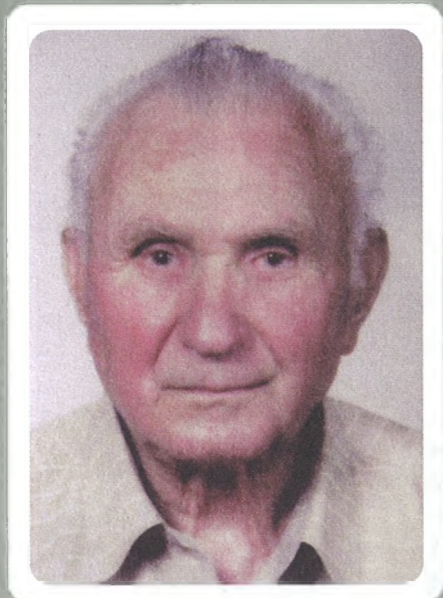
Някой ще запита, защо пък тъкмо аз пиша тези редове за бай Младен? Каква и откъде е връзката ми с този човек? И с право. Но както се казва, „невидими са пътищата на съдбата“. И ще кажа веднага – в 1946 г. бай Младен е бил ученик на моя баща в последния клас на гимназията в Тополовград. Но това го разбрах много, много покъсно. Неговият зет Николай (на когото бях казвал, че детските ми години са преминали в Тополовград) ми казва веднъж: „Искаш ли да те запозная с един истински тополовградчанин?“. Не само искам, но и ще се радвам много – му отговорих. Та костите на моя баща почиват в тамошното гробище. И няма да забравя тази среща – за мене тя беше и среща със спомена за моя баща, за детските ми години, за гимназията, в която и аз сам съм учил, за моя съученик Стоян, племенник на бай Младен, за един отминал и красив свят. Но няма да забравя и очите на бай Младен. Те горяха и се впираха в лицето ми, като че ли и той искаше да види в мене своята младост, детството си, родния си град ...

На погребението на бай Младен стоях непосредствено до ковчега

му. Аз чувствах това за задължение към него, към неговата памет, към себе си като представител на родния му град, на нашата гимназия ...

Нека си спомним и поменем с добро този прекрасен човек и истински българин.

Петър Петров

Преди една година ни напусна завинаги нашият добър и родолюбив българин, уважаван и обичан наш приятел и активен общественик, бай Младен Младенов. За нас, неговите близки и приятели, а смея и да кажа и за българската общност в Унгария, той остави живота си като незабравим спомен и най-вече – като пример за подражание на достойно изпълнен човешки дълг. Ние знаем, че запазвайки този спомен за него, ще бъдем възнаградени за това искрено уважение и приятелство с почетта на достойни българи и родолюбци. Защото бай Младен добре знаеше, че залогът на живота не е в продължимостта му, а в това как си го живял, как си го употребил, колко си бил полезен за другите. А в този смисъл бай Младен наистина беше човек, за когото има какво да си спомним и това не е наша, а негова, още преживе, постигната заслуга.

Бай Младен не е от градинарско потекло. Той не е от Великотърновско или Горнооряховско – той е роден в Тополовград, в подножието на Сакар планина, близо до българо-турската граница. Оттам няма градинари-гурбетчии. Баща му е бил известен търговец в града. Войнишката съдба обаче го отвежда в Поликраище, в училището за обучаване на летци. А от Поликраище до Будапеща разстоянието е, както се казва, „на една крачка“. Там се запознава с Катя, която с

Български ВЕСТИ

Издание на Българското
републиканско самоуправление,
1093 Будапеща, ул. Лоняи 41

Редакция

Андреа Ёенат (главен редактор),
Моника Тютюнкова,
Светла Кьосева

Отговорен издател

Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария, СБС и на Българските самоуправления в II, V, IX, X, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XX, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелъшожолца, Сегед, Дунахарасти, Дунакеси, Халастелек, Кишкунлацхаза, Сигетхалом, Сигетсентмиклош, Естергом и Печ.

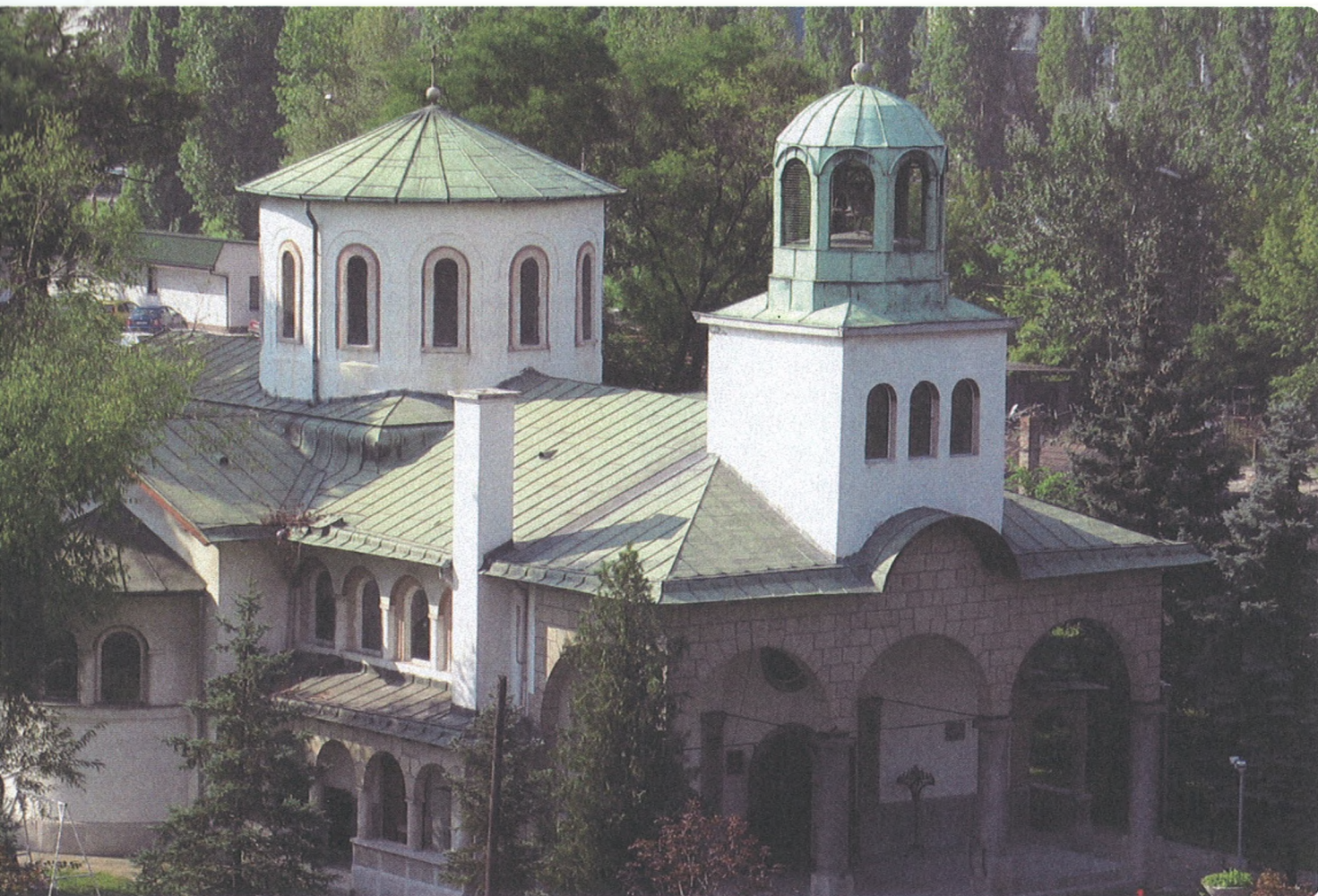
B o l g á r HÍREK

A Bolgár Országos Önkormányzat
(1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa

Szerkesztőbizottság

Genát Andrea (főszerkesztő),
Kjoszeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó
Muszev Dancso

Megjelenik a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért Közalapítvány, a FÖB és a II., V., IX., X., XIII., XIV., XV., XVII., XVIII., XX, XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Szegedi, a Dunaharaszti, a Halásztelki, a Dunakeszi, a Kiskunlacházi, a Szigethalmi, Szigetszentmiklósi, Esztergomi és a Pécsi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098
MS Mester Stúdió, Globe Print Nyomda

За тройната Коледа

Съобразно с трисъставната природна същност на човека, коледният празник също има три аспекта, т.е. три плоскости, от които би могъл да бъде видян, преживян и отпразнуван: веществено-материална, душевно-емоционална и духовно-езотерична (вътрешна). Веществено-материалната плоскост е банално лесна за описване, защото за голямо съжаление, за повечето наши съвременници тя е центърът на коледното тържество. Към нея принадлежат телесните наслади, подаръците, празничното преяждане, почивката от работа, лакомствата и предпочитаната наркоза, която неограничено употребяват през тези дни. Тогава човек прави посещения или приема такива, и самите теми на разговора очертават сферата на жизнено

важните за хората интереси. Те говорят с димяща цигара в ръка за повече и извънредни доходи, за магазини и фирми, за скъпи автомобили, за кабелни телевизии, за маркови подаръци, за зимен спорт и т.н. А за истинския смисъл на празника едва ли става дума: говори се само за това, което се намира най-близо, което може да се види, да се пипне или да се вкуси. Душевно-емоционалният аспект е породен и продиктуван от чувства свързани със символите на празника и изкуството на коледните традиционни обреди: песни, стихотворения, оледно дърво. Някъде все още се пеят и свирят старите коледни песни, но тяхното съдържание не предизвиква в нас сериозен размисъл, а имат само ретро възпоменателна стойност. Коледните символи

– елхата с разноцветните свещички и звезди, едва ли създават религиозно настроение с особена духовна наслада и дълбока възхита от действителното Рождественско тържество. Личностите с тънък нравствен усет изпитват липсата на духовно настроение и придобиват особено впечатление, че силите идващи от по-висш свят, които порано са чувствали в тази свята нощ, сякаш вече не желаят да вземат участие в коледното празненство, в което изпъкват единствено само материално-веществените му атрибути и нюанси.

Истинският смисъл на Коледата, нейната същност и произход лежат върху третата – духовно-езотеричната (вътрешна плоскост), до която засега само малцина са в състояние да стигнат. Защото в Раждането на

Христа се съчетават едно историческо събитие и едно космическо пророчество, чието истинско значение е почти изгубено за голяма част от днешните хора. Не станахме ли трудно възприемчиви за възвишените християнски истини?! Защото твърде често ги слушаме! – Затова ли по-рядко ги следваме, а и още по-малко ги прилагаме в живота си!? Ако е така, нека често да си припомним правдивата мисъл на един мистик: „Ако Христос бе хиляди пъти роден във Витлеем и нито веднаж в теб, ти пак ще си останеш мъртвец завинаги“. И затова може би ние стоим толкова сигурно на една критично ниска степен на развитие в историята на духовно-нравствения напредък на човечеството, а не близо до духовния апогей, както си мислят и очакват от нас вярващите оптимисти. И то само защото контактът с третата плоскост е почти прекъснат и мнозинството въобще не се стреми тази връзка да бъде възстановена. Сякаш е изчезнало съзнанието, че ние – въпреки цялата ни уникална интелигентност и колосални научно-технически постижения – си оставаме полузавършени същества-богове, които днес повече от всякога се нуждаят от избавление и спасение!

Тогава изниква въпросът – дали е възможно човек сам да постигне спасение и съвършенство със собствени усилия или се нуждае от по-висша помощ. На този вездесъщ въпрос се опитват да отговорят всички световни религии, които едновременно разчитат и на човешките усилия, и все повече на помощта на висшата сила. Бедата е в това, че много от съвременните хора по света не гледат сериозно на това, а съзнателно предпочитат да се осланят единствено на своя търговски оборот, на трудовата си дейност, на известна застраховка или на помощта на държавата, въпреки че нееднократно са преживели доста несбъднати очаквания.

Липсата на задълбочен размисъл, на възвишено съзерцание, на будна съвест и ясно съзнание за виновност е много по-опасна от липсата на белтъчини или микроелементи.

И ако празникът трябва да има някакъв смисъл за винаги заетите съвременни хора, нека той да се изрази в това, те да осъзнаят най-после тази липса и да разберат, че като са малко или повече „материално независими и обезпечени“, това съвсем не значи, че са свършени, всемогъщи и недосегаеми. Че ще трябва незабавно да тръгнат по пътя към Младенеца и яслите Му, към божествената ядка, която генетично всички носим в себе си и която отново трябва да възкресим в яслите на нашето сърце.

Ако всеки един от нас, съзнателно вземе твърдото решение да се отправи към онази сила, на която стана символ Божествения Младенец в яслите край Витлеем, той със сигурност ще открие в коледните песни и в камбанния звън небес-

ната музика, която ще му нашепва за един по-висш свят на който принадлежи и така обнадежден и окрилен от силата му, ще се довери на мира, оповестен от ангелите в Рождественската нощ.

Всеки, който празнува Коледа засанал върху третата плоскост, има върховното и свято задължение винаги да благодари на Всеподателя Бог за възможността и свободата да отстоява и осъществява личните си и национални идеали.

Дано всеки християнин почувства, че Христос се е родил в душата му, че живее в сърцето му, че благославя мислите му и че действа чрез волята му, за да стане Рождество Христово действително празник на посветените и духовно издигнатите.

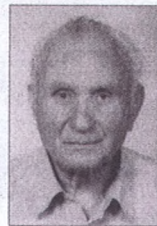
Силоам Леви

ПОМЕН

На 20 декември 2008 г. се навършва 1 година

от смъртта на

МЛАДЕН ДИМИТРОВ МЛАДЕНОВ

Поклон пред светлата му памет!

От опечалените: съпруга, дъщеря, зет и внуци

Микулаш в Българската детска градина

Често възрастните се питат „какво най-много искат децата“ и „колко са заслужили“? И когато идва празник тези въпроси зазвучават все по-настойчиво.

А истината е толкова проста – децата искат и лакомства, и играчки, и внимание! Те не осъзнават, че това ги прави щастливи, но ние, възрастните го знаем прекрасно и се стремим да го осигурим.

В Българската детска градина децата се радват на това щастие. От началото на месец декември те са в „трескава“ подготовка за празниците. Рисуват постери, приготвят картички и подаръци, правят украса, пекат коледни сладки! Те посрещнаха Микулаш с много песни, танци и стихотворения. Получиха чудесни лакомства, не липсваха и изненади.

А на въпроса „дали са заслужили“? ...Разбира се! Цяла есен се учат и трудят – с помощта на учителките си направили сладък компот от ябълки и вкусна туршия; научиха се да разказват приказки на български и унгарски език; играят различни занимателни игри; обсъждат заедно коя постъпка е добра и как да бъдат приятели. И продължават да чакат още играчки и изненади! Не само защото са били добри, а защото идва Коледа ... а тогава стават чудеса! Вие не вярвате ли?

Красимира Виденова

Ünnepek a Bolgár Óvodában

A felnőttek gyakran kérdezik maguktól, hogy „mit szeretnének a legjobban a gyerekek“ és „mit érdemelték meg“? És amikor ünnep közeleg, ezek a kérdések egyre gyakrabban hangzanak el. Az igazság pedig nagyon egyszerű – a gyerekek édességet, játékot és figyelmet kérnek! Még nem fogják fel, hogy ez teszi boldoggá őket, de mi, felnőttek, jól tudjuk és igyekszünk biztosítani nekik.

A Bolgár Óvodában a gyerekek megkapják ezt az örömet. December eleje óta izgatottan készülnek az ünnepekre. Rajzolnak, képeslapokat, ajándékokat és díszeket készítenek, karácsonyi süteményeket sütnek! A Mikulást dalokkal, táncokkal

és versekkel várták, cserébe sok édességet kaptak, és a meglepetések sem hiányoztak.

És a „megérdemelték-e“ kérdésre a válasz – hát persze! Egész ősszel tanultak és dolgoztak, az óvónők segítségével készítették almakompótot és savanyúságot; meséket tanultak bolgár és magyar nyelven; különböző foglalkoztató játékokat játszottak; együtt vitatják meg, mi a jó és hogyan legyenek barátok. És továbbra is várják az ajándékokat és a meglepetéseket. Nem csak azért, mert jók voltak, hanem mert jön a karácsony... és olyankor csodák történnek! Ők nem hiszik?

Kraszimira Videnova

Микулаш

На 7 декември дядо Микулаш поздрави и българските деца. По традиция програмата се провежда в Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“ в Будапеща. Тази година също се насъбраха много деца и техните родители в очакване на добрия старец, който раздава подаръци на всички. Малко театро отново успя да зарадва малките, да ги накара да търсят думички и на двата езика, да се вълнуват и да споделят своите радости и открития. Спектакълът „Никола в страната на градинарите“, създаден от най-младите артисти на трупата (Марина Тютюнкова, Йордан Бебревски и Беата Бебревска) с режисьора Ищван Ц. Наги бе истински дар за децата от колонията. Най-голям бе интересът естествено към пакетчетата, които всяко дете получи лично от дядо Мраз. Накрая малките получиха козунак и какао, за да могат и те, и техните родители да имат още малко време да побъбрят, да се видят, да споделят и да се почувстват заедно с другите, в една общност.

Mikulás

December 7-én a Mikulás meglátogatta a bolgár gyereket is a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban. Idén is nagyon sok gyerek jött el a szüleivel, hogy megnézzék a Malko Teatro *Nikola Kertészországban* című előadását és hogy várja a Mikulást, aki ez alkalommal is minden gyereknek hozott ajándékot. A jó hangulatú program végén a gyerekek kalácsot, kakaót és gyümölcsöt is kaptak.

Световната банка казва колко чиновници са излишни

До три месеца Световната банка трябва да направи анализ за състоянието на българската администрация и ненужните звена и щатове в нея. Това съобщи министърът на държавната администрация Николай Василев, който заедно с финансовото ведомство води преговорите с банката. Очаква се съвсем скоро подписване на договора, но засега не е ясно колко ще получи СБ за свършеното. Анализът е изискване на Европейската комисия. Подобни разбори са правени преди това за Полша, Индия и Бразилия.

Световната банка трябва да каже и дали сега съществуващата структура на администрацията не се нуждае от промяна. Според Василев анализите на банката ще бъдат завещани на следващото правителство, за да стартира веднага реформата. Той отчете, че този кабинет е съкратил почти 17 000 щата и до изборите може да се лиши от още стотина. От следващата година МФ въвежда нова схема за увеличение на бюджетните заплати, която ще стимулира министрите и шефове на агенции да правят по-сериозни

редукции, за да вдигнат възнагражденията на хората си.

Животът през ноември леко поевтиня

За втори път тази година през ноември животът леко поевтиня. Дефлацията, която не е характерна за това време на годината, е в размер на 0.1%, отчете Националният статистически институт. Предишното поевтиняване беше през юни с 0.2%. От началото на годината инфлацията у нас е 8%, а на годишна база е 9.1%.

Най-много през ноември са паднали цените на горивата заради сриговете на петрола на световните пазари. Дизелът е поевтинял със 7.2%, пропан-бутанът – с 6.7%, бензин А95 – с 8.9%, а А98 – с 8%. Повечето храни, най-вече месата, са с по-високи цени. Сред продуктите, които българинът слага на трапезата си, по-чувствително са поевтинели хлябът, олиото и плодовете. Поддръжката на жилището, т. е. ремонти, отопление, доставка на електроенергия, продължава да поскъпва, сочат още данните на НСИ.

Влаковете у нас закъсняват с 44 часа месечно

С 44 часа средно на месец закъсняват влаковете в България. Това стана ясно от отчета на Националната компания за железопътна инфраструктура (НКЖИ). Тази цифра в отчета обаче е представена като положителен напредък в работата на компанията, защото преди една година е ставало въпрос за 81 часа средно закъснение всеки месец. За да поопри работата на железниците, правителството реши да отпусне допълнително 25 млн. лв., които ще бъдат предоставени на компанията за поддръжка на железопътната инфраструктура. Парите ще се харчат за повишаване сигурността и безопасността на превозите, като инвестицията щяла да доведе до по-висока скорост и като следствие намаляване на времето за пътуване.

Поне 25 000 остават без работа след Нова година

Опасенията на работодатели и синдикати, че безработицата ще скочи

A Világbank megmondja, hány hivatalnok felesleges

Három hónapon belül a Világbank elemzést fog készíteni a bolgár közigazgatás állapotáról és arról, hány státusz felesleges az államapparátusban. Az erről szóló szerződést hamarosan aláírják a Világbankkal, amely már végzett hasonló vizsgálatot Lengyelországban, Indiában és Brazíliában. A Világbanknak azt is meg kell mondania, hogy a közigazgatás jelenlegi rendszerében szükséges-e változtatásokat eszközölni. A bank elemzését azonban már a következő kormánynak kell hasznosítania.

Novemberben valamivel olcsóbb lett az élet

A november volt idén a második olyan hónap (június után), amikor az élet egy kicsit olcsóbbá vált. A defláció, amely nem jellemző az év ezen szakára, 0,1%-os volt. Az év eleje óta az infláció mértéke Bulgáriában 8%.

Novemberben legjobban az üzemanyagok ára esett, a legtöbb élelmiszernek viszont, főleg a húsféléknek emelkedett az ára, a kenyéré, az étolajé és a gyümölcsöké ellenben csökkent. A rezszi és a felújítási költségek azonban továbbra is nőnek.

A lakáshitelek 4 hónap alatt 31%-kal csökkentek

Az elmúlt négy hónap alatt a jelzáloghitelek átlagos mértéke 31%-kal csökkent. Júliusban a lakáshitelek átlagosan 50 376 Eurót tettek ki, novemberben ez 38 694 Euróra esett vissza. A csökkenés oka a növekvő kamatokon kívül a bankok egyre szigorodó feltételei a váltság miatt. Néhány hónappal ezelőtt nem számított ritkaságnak, hogy valaki a lakás árának 100%-át vette fel hitelként, jelenleg viszont az önrész ritkán lehet kevesebb 30-40%-nál.

A válság mániák hatása, hogy csökken a hitelek futamidője. Júliusban még a felvett hitelek 12%-a volt 30 évnél hosszabb lejáratú, novemberben azonban

драстично още в близките месеци, се оправдават. Първата вълна уволнени ще излязат на трудовия пазар веднага след Нова година, показва проверка на „Сега“. Очаква се тогава около 25 000 души да останат без работа.

От БДЖ ще бъдат съкратени не 2000 души, както се твърдеше доскоро, а 3000, т.е. една пета от персонал, а според прогнозите встроителството ще бъдат освободени около 10 000-20 000 души.

Заводите и мините са другият голям „донор“ за увеличаващата се армия на безработните. Германо-българската индустриално-търговска камара пък разпространи вчера данни от анкета сред членовете си, които показват, че 14% от немските фирми в България смятат догодина да правят съкращения.

Допълнителен натиск върху пазара на труда ще окажат и емигрантите, които са останали без работа в Европа и се завръщат по родните места. Очаква се между 50 000 и 80 000 души да се завърнат в близко време. Кметове се тревожат, че тези хора остават извън програмите за заетост, тъй като не отговарят на условията за достъп – например да имат регистрация от 12 месеца в бюрата по труда. През първите няколко месеца емигрантите няма да имат право и на социални помощи.

1 година майките ще вземат 90% от заплатата

Жените ще получават 90% от заплатата си по време на майчинство 1 година вместо 9 месеца, както е сега. Това реши политическият съвет на управляващата коалиция на 4-часово заседание, посветено на бюджета за 2009 г.

За да се възползват от възможността обаче, майките трябва да са се осигурявали 1 г. преди раждането, а не 6 месеца, както е в момента. За удължаване на срока упорито настояваше НДСВ. Това обаче е една от малкото промени, които управляващите смятат да направят в проектобюджета. Здравната вноска се повишава от 1 януари от 6 на 8%, реши още коалиционният съвет. Управляващите решиха да бъдат увеличени и обезщетенията за безработица. Безработните с деца до 18 г. ще получават нови добавки, които могат да стигнат до 120 лв.

Заем „жилище“ се сви с 1/3 за 4 месеца

С 31% е спаднал средният размер на ипотечните кредити за последните

четири месеца, сочат последните данни на „Кредит център“. Ако през юли средният размер на жилищния заем е бил 50 376 евро, то през ноември сумата е паднала до 38 694 евро. Причината за големия спад освен повишените лихви са все по-затягащите се условия на банките заради кризата. Ако допреди няколко месеца не бяха рядкост банките, които отпускат заем, покриващ 100% от цената на жилището, сега самоучастията на заемополучателя рядко пада под 30-40%. Данните на „Кредит център“ показват, че в началото на 2008 г. този процент е бил средно 10%.

Друга тенденция, която се роди от кризата, е намаляването на периода на изплащане. Високите лихви логично оскъпяват кредита, и то по-значително за най-дългосрочните. За хората вече се оказва по-изгодно да плащат по-високи месечни вноски, но да изплатят кредита за по-кратък период и при по-малка лихва. Ако през юли 12% от изтеглените кредити са били със срок на погасяване над 30 години, през ноември 30-годишните ипотеките са наполовина по-малко – 5.9%. През ноември 18% от изтеглените кредити са със срок на изплащане до 10 години, а през юли този процент е бил едва 2.66%.

már csak az 5,9%-a, novemberben a felvett hitelek 18%-a szólt 10 évre, júliusban pedig mindössze a 2,66%-uk.

Legalább 25 ezren maradnak munka nélkül az újévben

A válság miatti elbocsátások első hulláma közvetlenül újév után eléri Bulgáriát. A Bolgár Államvasutak mintegy 3000 dolgozójától válik meg, az építőiparban 10-20 000 fős leépítéssel számolnak. A gyárakban és a bányákban is nagyszámú elbocsátások várhatók. A munkaerőpiacra nagy nyomást fog gyakorolni az eddig külföldön dolgozók hazatérése, akik az első időszakban nem jogosultak semmiféle szociális segélyre.

Havi 44 órát késnek a vonatok

Bulgáriában a vonatok havonta átlagosan 44 órát késnek. Ez azonban előrelépésnek számít, mivel egy évvel ezelőtt a havi 81 óra késés számított átlagosnak. A kormány 25 millió levát biztosít a vasúttársaságnak a vasúti infrastruktúra karbantartására – a biztonság fokozását szolgáló beruházásoktól azt várják, hogy a vonatok nagyobb sebességgel közlekedhessenek, így csökkentve a késéseket.

A kismamák 1 évig kapják a fizetésük 90%-át

Szülés után az anyukák az eddigi 9 hónap helyett 1 évig kapják ezentúl a fizetésük 90%-át, de csak abban az esetben, ha a szülés előtt legalább 1 évig fizették a társadalombiztosítást. Az egészségbiztosítás január 1-től a jelenlegi 6%-ról 8%-ra emelkedik, és a munkanélküli segély is magasabb lesz jövőre.

Дядо Мраз и внуците му

Далече, далече – там, дето половин година непрекъснато виси над земята тъмна нощ, дето Ледовитият океан мие ледени планини, там живее дядо Мраз и проклетата баба Виелица.

Баба Виелица дълго дреме в своята ледена пещера, а дядо Мраз обикаля Ледовития океан, опитва с тоягата си здравината на леда, прави ледени мостове и се любува на северното сияние. Там го срещат с радостни резове белите мечки и китовете. Диво, студено и пусто е това елмазено царство на дядо Мраз, но той си живее в тия места хиляди години весело и безгрижно.

Но ето че веднъж му стана тъжно. Опротивя му Ледовитият океан, не го радва полунощният блясък на северното сияние. Затъжи той и с мъка на душата си събуди баба Виелица. Заплака старата, заради бурно, размете пътищата, през гори и планини – и тръгнаха двамата да се скитат по белия свят, да търсят внучките си: тъжната Есен, хубавото Лято и веселата Пролет.

По ниското небе бавно плуваха бели облаци. С тях идеха дядо Мраз и баба Виелица. Като видя старецът от високите планини новите земи и по тях тихи села и шумни градове,

той се усмихна. Разгледа той със студените си очи всички места наблизо и далече и видя в оголениите гори и мътните потоци своята внучка Есента. Той духна към облациите и сняг като бяла пелена покри земята, духна на водите и ги окова в ледове. Мина се ден-два, земята заспа. Есента се скри под снежния покрив на Зимата.

Тръгна дядо Мраз по градове и села и почна с чудни шарки да изписва прозорците по къщите. Върви той в тия нови места и среща по пътищата шейни, влачени от силни коне, звънчета весело звънят. Върви по горите, чука по дърветата, кичи ги със скреж и пее песен със своята стара Виелица – такава песен, че който я чуе, тръпки го побиват.

* * *

Цели три месеца той се разхожда по земята. От трудовете, от път и от старост най-после се умори. Дядо Мраз задряма в гората под къдравата ела и засънува сън: вижда той, че иде към него внучката му Пролетта, цяла в зелено, цяла в цветя, на главата ѝ корона от слънчеви лъчи. Тя се смее високо, весело и весело ѝ отговарят шумливите ручеи из горите и радостните песни на прелетните птици. Дядо Мраз се усмихва в съня си на своята внучка, усмихва се и тя. Старият се просълзи, а тя тихо-тихо му пошепна през вейките на елата:

– Е, мой мили дядо, нали ме видя – стига толкова. Сега си иди сбогом в твоето ледено царство. Ти и аз, и Лятото, и Есента тук гостуваме поред. Сега е моят ред! Добър път, мили дядо!

И Пролетта с китка от нова трева, кокиче и пъпки тръгна тихо по гори и долини, облече дърветата с младите листа. Невидими чучулижки, изгубени в небето, заедно с топлиите слънчеви лъчи пращаха на земята чудни песни.

И само звездите и луната виждаха нощем от високото небе как дядо Мраз тихо пътуваше към своето студено царство, изпращан от боязливите кокичета. Дядо Мраз се прощаваше с тях, като ги обливаше с ледените си сълзи, и заминаваше там, дето му се радваха всякога белите мечки и големите китове.

Старецът не можа да види топлото Лято. Той никога не го е виждал. Само е слушал за него от Есента и малко нещо за него бе му споменала Пролетта. Есента му бе разправяла за златните житни класове, за червените ябълки, за сладките круши, за сочното грозде, а Пролетта – за ясните светкавици, за гърма, за горещото слънце, за тежките марани. Но от тия разкази дядо Мраз нищо не разбираше.

– Това са детски приказки и младежки мечти – казваше той.

Елин Пелин

Свински ребра на фурна

Продукти: 4 свински ребра, 1 кг, 4 глави лук, 4 сурови чушки (или чушки от сурова туршия), 7-8 зърна черен пипер, 2 пъпки карамфил, 1/2 ч.л. джинджирил, 2 с.л. олио, 2 с.л. винен оцет, сол, 1/2 ч.л. канела, 1/2 ч.л. червен пипер, 1/2 ч.л. захар, 1/2 кг червени домати (пресни или от консерва).

Приготвяне: Сваряваме ребрата в подсолена вода. Отделно приготвяме сос като смесваме домати (обелени и настъргани на ситно ренде) с нарязаните на ситно глави лук и нарязаните на ситно чушки. Прибавяме черния пипер, карамфила, джинджирила и олиото и задушаваме половин час на умерен огън. След това пасираме задушениите продукти и добавяме оцета, канелата, червения пипер, захарта и сол на вкус. На тих огън варим, докато сосът се сгъсти. Отцеждаме и слагаме в тавичка сварените ребра. Заливаме ги със соса и ги печем десетина минути в силна фурна. После намаляваме огъня и двадесетина минути ги допичаме на слаба фурна.

Tepsiben sült oldalas

Hozzávalók: 1 kg oldalas, 4 fej hagyma, 4 paprika, 7-8 szem feketebors, 2 szem szegfűszeg, 1/2 tk gyömbér, 2 ek olaj, 2 ek borecet, só, 1/2 tk fahéj, 1/2 tk pirospaprika, 1/2 tk cukor, 1/2 kg friss vagy konzerv paradicsom

Elkészítés: Az oldalast sós vízben megfőzzük. A mártáshoz a meghámozott és lereszelt paradicsomot összekeverjük az apróra vágott hagymával és paprikával. Hozzáadjuk a feketeborsot, a szegfűszeget, a gyömbért és az olajat, és fűdő alatt fél óráig közepes tűzön pároljuk. A megpárolt zöldségeket összeturmixoljuk, és hozzáadjuk a fahéjat, a pirospaprikát, a cukrot és ízlés szerint sózzuk. Lassú tűzön addig főzzük, amíg a mártás beaurósodik, majd az oldalast a tepsibe tesszük, leöntjük a mártással, és 10 percig erős lángon, majd további 20 percig lassú tűzön sütjük.

Нова година и календарите

Най-ранният документ за празнуване на Нова година е отпреди 4000 години. Той е от древна Месопотамия и сочи, че по онова време първият ден на годината – Акиту – е бил отбелязван във Вавилон с новолунието, най-близко до пролетното равноденствие, а в Асирия – съответно до есенното.

Гърците най-напред започват да свързват началото на годината със зимното слънцестоене (21-24 декември) – от V век пр. Хр.

За римляните пък новата година е започвала от 1 април. Тогава встъпвали в длъжност новоизбраните консули. Но през 153 г. пр. Хр. избухва голямо въстание против римската власт в Иберия (днешна Испания). Това налага консулите, които са били и главнокомандващи армията, да заемат постове си предсрочно – на 1 януари. Този прецедент се превръща в традиция. Така месецът, посветен на двуликия бог Янус, измества април от първото място в календара. С въведения през 45 г. пр. Хр. Юлиански календар промяната вече е окончателна. Налагането на християнството през IV век не променя нещата, доколкото датата на Рождество Христово – 25 декември, е съвсем близка до 1 януари. А на първи април започва да се празнува „лъжливата“ нова година и постепенно този ден се превръща в празник на шегите и смеха.

В Египет е създаден най-древният календар – в Хелиополис в 4241 г. пр. н. е. Годината в него е разделена на 12 месеца и наброява 365 дни. В него новата година започва през юли – месеца на разливането на Нил. Този календар бил използван в Египет до въвеждането на Юлианския през 26 г. пр. н. е.

Китайците съставили свой календар през 2700 г. пр. н. е. Едва 3000 г. по-късно те приели, че годината има 365 и половина дни. От 1949 г. в Китай се използва Григорианският календар, но и сега в някои области

продължават да си служат с цикличния, според който новогодишните тържества, наричани Празник на пролетта, траят 3 дни и се честват през февруари.

Гръцката Нова година е наричана олимпийска. Месец юли на 776 г. пр. н. е. бил времето не само на първата олимпиада, но и началото на новата система на измерване на времето. Годината започвала през юли, но в обкръжения гръцки календар това можело да се случи и през друг месец. Днес обаче новогодишните бутилки шампанско в Атина гърмят на 1 януари.

Римляните поставили свое начало на летоброенето още при основаването на Рим. През 46 г. пр. н. е. по нареждане на Юлий Цезар в този календар направили реформа – било прието, че годината се състои от 365 дни и 6 часа. Новата година трябвало да се чества на 1 януари, но самите тържества започвали от 17 декември и траели 2 седмици. През 1582 г. Юлианският календар бил заместен с Григорианския. (Тази реформа била извършена от папа Григорий XIII.) Според него Нова година се празнува на 1 януари.

Японският календар е древен. Според него всяка година преминава под знака на различен зодиакален символ: тигър, кон, заек, плъх, куче и т. н., общо 12 символа. Новогодишният празник в Япония трае от 30 декември до 3 януари и се отбелязва с 108 камбанни удара.

В индийския календар били определени около 20 различни изходни дати, между които и датата на смъртта на Буда. През 1952 г. специална комисия създава нов календар. Продължителността му съответства на тропическата година и обикновено наброява 365 дни, а през високосните години – 366 дни. Новата година започва на 22 март, а високосната – на 21 март.

Арабският календар е напълно непонятен за нас. Той започва от 16 юли („преселването“ на Мохамед). Затова Нова година трябва да се празнува непременно през юли, но невинаги този празник съвпада с началото на календарната година. Арабският календар е свързан с лунната година, която е с 11 дни по-къса от слънчевата. Затова Нова година започва най-различно.

Източноправославни честват раждането на Спасителя Коледа е празник, който не свършва изведнъж. Поне така е в православния свят. Разминаването в датите на отбелязването на църковните празници не е свързано с никакви канонични различия, а е въпрос на астрономия и административни решения. През 1583 г. папа Григорий XIII коригира Юлианския календар, който вече е „избързал“ с цели 11 дни. Скоро реформата е възприета в целия католически и протестантски свят.

В България Григорианският вариант е въведен през 1916 г. поради необходимостта от синхрон във времето с немските и австро-унгарските ни съюзници през Първата световна война. Тогава след 31 март веднага следва 14 април, защото междуременно са се събрали още два дни разлика.

Българската, румънската и гръцката православна църква възприемат Григорианския календар през 1968 г. (изключение е само великденският празничен цикъл). За това „предателство“ и до днес се отправят упреци към Българската православна църква от по-консервативните вярващи и духовници. Тогавашият Свети синод, начело с патриарх Кирил обаче е взел далновидно решение – да празнуваме Рождество с по-голямата част от християнския свят. А и наистина не е християнско да се измъчват вярващите, като посрещат Нова година на постна трапеза. Останалите православни църкви продължават да следват Юлианския календар.

Уважаеми Учители, Колеги, Приятели,

Първият етап от проекта „Мъдростта на народа ни“ приключи. Неговият успешен завършък е увенчан с книгата „Български пословици по света“, която Държавната агенция за българите в чужбина и фондация „Детето и фолклора“ издадоха неотдавна. За тези, които още не са я видели, изпращам факсимиле на корицата.

Благодаря на всички учители, включили се в проекта, за положените усилия и педагогическите умения да мотивират учениците и да ги консултират по време на преводите. Благодаря и на всички млади преводачи (на 13 езика) за усър-

дието и хубаво свършената работа. Техните имена са изписани най-акуратно. Някои от вас вече получиха книгата. Няколко училища направиха официално представяне и тържествено я връчиха на участниците. На други им предстои. За всеки преводач и консултант, включително и училищната библиотека, е предвиден от агенцията дар по един екземпляр.

Всички училища, които поради една или друга причина не се включиха в проекта, също ще получат подарък по една книга.

След като се видя резултатът, интересът към проекта нарасна и въодушевено се предложи работата да не спира дотук, а да се подготви още една книга. Затова ви изпращам новите пословици за превод.

Молбата ми е както и при работата над първата: да се даде буквалния превод и във втора колона да се посочат смисловите еквиваленти на пословицата на съответния език.

Моля, изпращайте преводите на Мария Гарева, координатор на работата с българските училища по света:
m.gareva@aba.government.bg

За повече подробности:
тел. 00 359 2 935 0657

Срок за получаване на преводите – 28 февруари 2009 година.

Желая на всички ви здраве и вдъхновена работа!

Мария Гарева

Пословици за превод

- Ако искаш да вземаш, научи се да даваш.
- Ако не изгрее слънце, как ще си сушим дрехите.
- Безстрашият умира веднъж, а страхливият хиляда пъти.
- Бистра водица, мирна главица.
- Благото агне от две майки бозае.
- Болен здрав носи.
- Брат брата не храни, ала все го брани.
- Братя сме, ала кесиите ни не са сестри.
- Весел гост – навъсен домакин.
- В добра глава, сто ръце.
- Виното не седи така мирно в главата, както в бъчвата.
- Високите са слуги на ниските.
- В огледалото се вижда лицето, а в приказката – сърцето.
- Всеки, що има челяд, се слага богат.
- Вълкът козината си мени, нрава – не.
- Гладна мечка хоро не играе.
- Гладно куче и гол кокал гризе.
- Гладен човек лошо гледа.
- Голям залък хапни, голяма дума не казвай.
- Гъстата каша пояс разпасва.
- Два камъка брашно мелят, един не може.
- Две ръце едно лице мият.
- Двама се карат, третия печели.
- Детето е от цар по-голямо.
- Дето комин, там и дим.
- Добрата дума железни врата отваря.
- Доброто го познава и звярът.
- Един бие тъпана, друг събира парсата.
- Една итичка пролет не прави.
- Каквото надrobiш, това ще сърбаш.
- Каквото повикало, такова се обадило.
- Каквото посееш, това ще пожънеш.
- Какъвто беше Петърчо, такъв е и Петър.
- Какъвто му умът, такъв му и домът.
- Камък, който се търкаля, трева не хваща.
- Кой каквото прави, на себе си го прави.
- Който бърка в меда, той си облизва пръстите.
- Който зло мисли, зло намира.
- Който иде полека, той отива далеко.
- Който излъже един път, право да казва, не му хващат вяра.
- Който пее зло не мисли.
- Крушата не пада по-далече от дървото.
- Майчини сълзи, дето паднат земята изгарят.
- Мисли за добро, да не се сполети зло.
- Мързелът ходи по човека, а не по гората.
- На богатия и петлите снасят яйца.
- На лъжата краката са къси.
- На мъдрия следи следите, от мъдри хора се учи.
- Накарай мързеливия на работа, да те научи на ум.
- На свинче звънче и на тиква обръч.
- Овци без овчар на вълка са дар.
- Огънят е рожба на зимата.
- От всяко дърво свирка не става.
- Отдето слънцето, оттам гръм и мълния.
- От слама кале /крепост/ не става.
- Още Петко нероден и шапка му кроят.
- Пази бели пари, за черни дни.
- Пилците се броят наесен.
- Пиян човек, съдран чувал.
- По дрехите посрещат, по ума изпращат.
- По-добре късно, отколкото никога.
- По-добре сврака в ръка, отколкото сокол в гора.
- Простирай си краката според чергата.
- Работата да се бои от теб, не ти от нея.
- Светът е колело, блазе му, който го завърти.
- С пари и магарето поп става.
- Сговорна дружина, планина повдига.
- Силен дъжд много не трае.
- След дъжд, качулка.
- Слънцето грее и в калта, ала не се окалва.
- Според юнака и коня.
- Сърце подир сърце върви.
- Тоя свят е като цвят, днес го има, утре го няма.
- Трудът е здраве и живот.
- Че птицата умее да лети, се вижда и когато ходи.
- Чийто кон яздиш, неговата песен пееш.
- Човек се учи докато е жив.
- Чорбата хубава, ама лъжиците малки.
- Чуждата кокошка златни яйца спася.
- Чуждото пиле, се излюпва от чуждо яйце.

„Открит ден”

Българското републиканско самоуправление и Столичното българско самоуправление ще проведат своя „открит ден” на 12 декември 2008 г. (петък) от 15.00 до 16.00 часа в Българския културен дом.

Българското самоуправление във Ференцварош ще проведе своя „открит ден” на 5 декември 2008 г. (петък) от 16.00 до 18.00 часа в Българския културен дом.

Българското самоуправление в Зугло ще проведе своя „открит ден” на 15 декември 2008 г. (понеделник) от 16.00 до 17.00 часа в Дома на малцинствата в Зугло (1148 Будапеща, пл. Пакозди №13.)

Българското самоуправление в Чепел ще проведе своя „открит ден” на 11 декември 2008 г. (четвъртък) от 18.00 до 19.00 часа в Дома на работниците в Чепел” (1215 Будапеща, ул. Арпад №1)

Közmeghallgatás

A Bolgár Országos Önkormányzat és a Fővárosi Bolgár Önkormányzat ez évi közmeghallgatását 2008. december 12-én, pénteken 15.00 és 16.00 óra között tartja a Bolgár Művelődési Házban.

A Ferencvárosi Bolgár Önkormányzat ez évi közmeghallgatását 2008. december 5-én, pénteken 16.00 és 18.00 óra között tartja a Bolgár Művelődési Házban.

A Zuglói Bolgár Önkormányzat ez évi közmeghallgatását 2008. december 15-én, hétfőn 16.00 és 17.00 óra között tartja a Zuglói Kisebbségek Házában (1148 Budapest, Pákozdi tér 13.)

A Csepeli Bolgár Kisebbségi Önkormányzata ez évi közmeghallgatását 2008. december 11-én, csütörtökön 17.00 és 18.00 óra között tartja a Csepeli Munkásotthonban (1215 Budapest, Árpád u. 1.)

Покана Бабинден

в Българския културен дом
(Будапеща, IX кв., ул. Вагохид №62)

На 18 януари 2009 г. (неделя) от 15.00 часа
ще се състои традиционният български празник,
посветен на бабите-акушерки,
на майчинството, на живота.

...и тази година:
представяне на обичая
песни, танци,
кулинарна изложба, богата програма, изненади

Meghívó Bábanap

a Bolgár Művelődési Házban
(Budapest, IX ker., Vágóhid u. 62)

2009. január 18-án (vasárnap) 15 órától

a bábákat és szülésznőket,
az anyaságot és az életet
ünnepeljük
a bolgár hagyomány szerint.
...mint minden évben:
a hagyomány bemutatása
dalok, táncok,
kulináris kiállítás, gazdag műsor, meglepetések

Запишете се!

В курса по български език
за начинаещи с учител
Мария Дудаш, който се
провежда всеки вторник в
сградата на Българското
републиканско само-
управление на ул. Лоняи 41.
Записване на телефон
216 4210.

Beiratkozás

Kezdő bolgárnyelv-tanfolyam
Dudás Mária tanárnő
vezetésével, minden kedden a
Bolgár Országos Önkormányzat
épületében (1093 Budapest,
Lónyay u. 41.)
Jelentkezés a 216-4210-es
telefonon.

Програмата

Български културен дом

•• Program

Bolgár Művelődési Ház

м е с е ц я н у а р и 2 0 0 9 г . •• 2 0 0 9 . j a n u á r

6, вторник	10.00	Богоявление – Св. божествена литургия в Български православен храм „Св. св. Кирил и Методий“
7, сряда	17.00	Малко театро – Театрално ателие
14, сряда	18.00	Литературно кафене – Йордан Радичков „Автострада“
18, неделя	15.00	Бабинден
21, сряда	18.00	Киноклуб „Сътресение“ Филм моноспектакъл на Мариус Куркински. Моноспектакълът „Сътресение“ на Мариус Куркински е изграден по разказите „Сътресение“, „Страх“ и „Засукан свят“ от Николай Хайтов. Явлението в българския съвременен театър – Мариус Куркински насочва погледа си към начина на живот на жителите от селата на Родопите, оформил техния – необичаен светоглед. В спектакъла трите разказа са обединени във формата на изповед за един човешки живот. С актьорските си умения Мариус Куркински навлиза в дълбоко разбиране в един изчезващ свят.
28, сряда	18.00	Творчески клуб

6., kedd	10.00	Vízkereszt – Istentisztelet a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban
7., szerda	17.00	Malko Teatro – Színházi Műhely
14., szerda	18.00	Irodalmi kávéház – Jordán Radicskov: Autósztroda
18., vasárnap	15.00	Bábanap
21., szerda	18.00	Filmklub – Szatreszenie
28., szerda	18.00	Alkotók klubja

A rendezők a műsorváltoztatás jogát fenntartják. Az aktuális programról tájékozódjon a www.bolgarok.hu weboldalon.

Állandó programok

péntek 17.30
Bolgárnéptánc-oktatás

vasárnap 10.00-12.00
Játsszóház gyerekeknek

minden hónap
első szerdája, 10.00
Nyugdíjasklub

ф е в р у а р и
••
f e b r u á r

1, неделя	10.00	Трифон Зарезан
	11.00	Зарязване на лозята в двора на църквата
	13.00	Турнир по табла
4, сряда	17.00	Малко театро – Театрално ателие
11, сряда	18.00	Литературно кафене – Керана Ангелова „Зара“
28, сряда	18.00	Киноклуб „На малкия остров“
25, сряда	18.00	Творчески клуб

1., vasárnap	10.00	Trifon Zarezán
	11.00	Szőlőmetszés a templomkertben
	13.00	Táblabajnokság
4., szerda	17.00	Malko Teatro – Színházi Műhely
11., szerda	18.00	Irodalmi kávéház – Kerana Angelova Zara
28., szerda	18.00	Filmklub – Na malkija osztrov
25 szerda	18.00	Alkotók klubja

в а ж н и а д р е с и •• к о з ъ р д е к ъ с ъ м е к

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1007 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat
1003 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság Kisebbségi Iskola
1062 Bp., Andrássy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templom
1097 Bp., Vágóhid u. 15.
tel.: 215-0039

Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrássy út 14.
tel.: 269-4246

Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 474-0536, 474-0537

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 06 20 250-7339

Carevoc Étterem és Hotel Rila
1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-1797 és 216-1621